

Procesní úkony

Žaloba

KATEDRA CIVILNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO
PRÁVNICKÁ FAKULTA MU

The background is a dark teal color. It features several decorative elements: a large teal circle on the left, a smaller teal circle at the top right, a red vertical rectangle at the top right, a large teal circle on the right side, and a small teal circle at the bottom right.

Procesní úkony účastníků

OBECNÝ VÝKLAD

Pojem procesních úkonů

- ▶ Realizace procesních práv a povinností (soud a účastníci)
- ▶ Procesní úkon
 - ▶ **projev vůle subjektu řízení**
 - ▶ jehož předpoklady a následky (účinky) upravuje procesní právo
 - ▶ Úkony, které ovlivňují **zahájení, průběh a ukončení procesu**

x hmotněprávní úkon

- ▶ např. vady procesních úkonů nelze posuzovat dle práva hmotného (důležitý je projev vůle)
- ▶ Posuzuje se **dle obsahu** (§ 41 odst. 2 OSŘ)

Třídění procesních úkonů

- ▶ **Nerozlišuje se platnost**
- ▶ **Zda obsahují vady**
 - ▶ **Bezvadné PÚ** (všechny předepsané náležitosti – obecně § 42 odst. 4 OSŘ, pro určité úkony speciální náležitosti – např. § 79 OSŘ pro žalobu)
 - ▶ **Vadné PÚ** (soud vede k odstranění – poučovací povinnost - § 43 OSŘ)
 - ◆ Neodstranění vady + nelze-li pokračovat – **odmítnutí**
- ▶ **Přípustné a nepřípustné** (tato kategorie se týká opravných prostředků, pozor § 41 a odst. 3 OSŘ – nepřihlíží se k nepřípustnému)
- ▶ **Účinné a neúčinné** (existence/absence následků, jež s nimi procesní právo spojuje) – např. § 42 odst. 2 OSŘ
- ▶ **Jednostranné a dvoustranné** – existují dvoustranné procesní úkony?

Základní členění

- ▶ Procesní úkony soudu
- ▶ Procesní úkony účastníků
 - ▶ Dispoziční
 - ▶ Prosté

Procesní úkony účastníků

- ▶ **Návrhy/podání** (§ 42 OSŘ)
 - ▶ Směřují **vůči soudu** (bezprostředně druhému účastníkovi – neúčinné)
 - ▶ **Dispoziční úkony** (nakládání řízením/**předmětem** řízení) – žaloba, změna žaloby, zpětvzetí, soudní smír..
 - ▶ Pojem **předmět řízení**

Formální náležitosti PÚ

▶ § 41 OSŘ

▶ § 42 OSŘ - Písemně v listinné/elektronické podobě, ústně do protokolu, telefaxem

▶ **Telefax/elektronické podání** - doplnění **do 3 dnů** (výjimka – elektronický zaručený podpis) – řízení zahájeno dnem dojití pův. podání, je-li doplněno)

▶ **Ústní podání** žaloby či jiného návrhu ve věci samé ve sporném řízení již nelze

Obsahové náležitosti PÚ

- ▶ **Obecné** - § 43 OSŘ
- ▶ **Zvláštní** (§ 79 odst. 1, § 205 odst. 1 OSŘ apod.)
- ▶ Obecné – označení:
 - ❖ soudu, kterému je určen
 - ❖ toho, kdo jej činí
 - ❖ věci, které se týká
 - ❖ co se jím sleduje
- ▶ **Zásadně výslovný** (výjimky – např. § 101 odst. 4 OSŘ)
- ▶ **Odvolání PÚ** možné nejpozději, aby došlo odvolání soudu spolu s úkonem

Procesní lhůty I

- ▶ **§ 55 a násl. OSŘ**
- ▶ **Zákonné** – vyplývají přímo ze zákona (lhůta pro odvolání, podání odporu proti platebnímu rozkazu, atd.)
 - ❖ POZOR – **nelze měnit rozhodnutím soudu** (s výjimkami – např. § 160 odst. 1 OSŘ)
 - ❖ Prekluzivní/propadné lhůty - ztráta možnosti provést úkon)
 - ❖ Prominutí zmeškání lhůty - **§58 OSŘ**
- ▶ **Soudcovské** – lhůta určená soudem (může být soudem prodloužena) – nepřichází do úvahy prominutí dle § 58 OSŘ

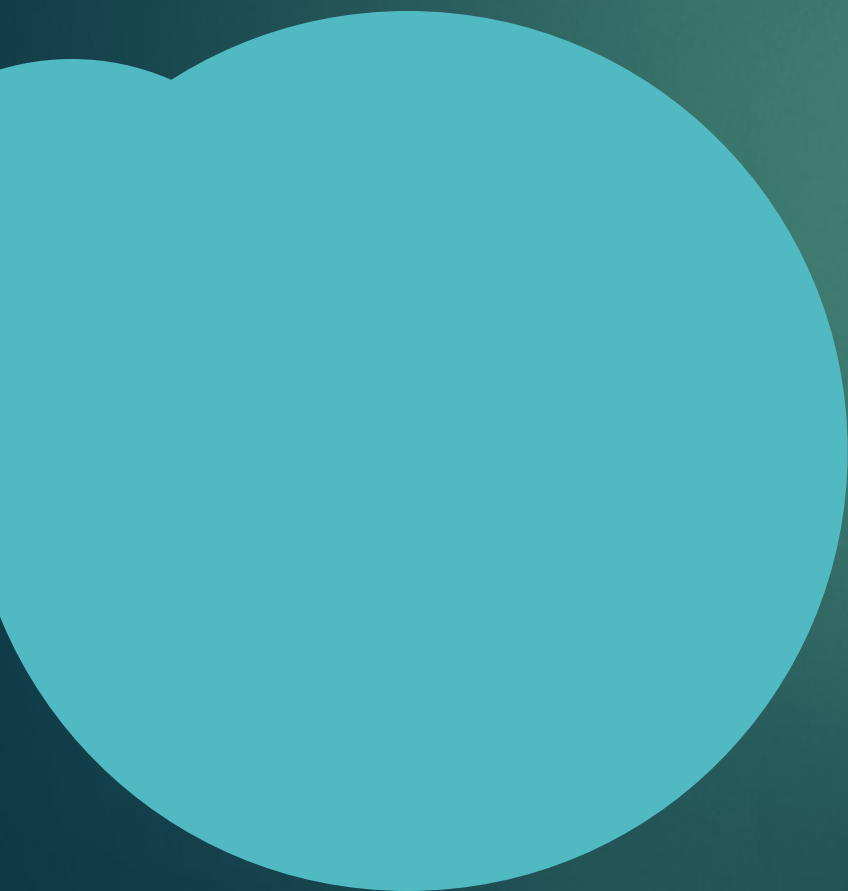
Procesní lhůty II

▶ Počítání procesních lhůt:

- ❖ **Dny, měsíce, léta** (ojediněle dny - ZZŘS)
- ▶ **Podle dní** – prvním dnem je den následující po skutečnosti určující její začátek
- ▶ K zachování lhůty postačí **podat k přepravě** (§ 57 odst. 3 OSŘ)
- ▶ Připadá-li **konec na st. svátek/den prac. klidu** – posledním dnem je násl. prac. den

Příklad: Lhůta pro odvolání – 15 dnů od doručení rozsudku – doručení 3. 6. - počátek 4. 6. – konec 18. 6.)

Procesní úkony účastníků

Žaloba

OBECNÝ VÝKLAD

Žaloba jako procesní úkon

= procesní úkon, jímž se žalobce obrací na soud se žádostí o poskytnutí soudní ochrany proti určitému odpůrci

- ▶ Základní PÚ žalobce
- ▶ Důsledky:
 - ▶ Procesní
 - ▶ Hmotněprávní

The background is a dark teal color. It features several decorative elements: a large teal circle on the left containing the text, a smaller teal circle in the top right, a red vertical rectangle in the top right, a large teal circle on the right side, and a small teal circle in the bottom right.

Druhy žalob

ČÁST III.

Třídění

- ▶ Žaloby na plnění
- ▶ Určovací žaloby
- ▶ Pravotvorné žaloby
- ▶ (Statusové žaloby)

Žaloby na plnění

- ▶ Domáhají se přisouzení plnění
 - ▶ dare
 - ▶ facere
 - ▶ omittere
 - ▶ pati
- ▶ Vyhovující rozsudek na základě nich vydaný
 - ▶ je exekučním titulem
 - ▶ má deklaratorní povahu

Určovací žaloby - § 80 OSŘ

- ▶ Žalobce se domáhá určení, zda tu nějaké právo nebo právní poměr je, či není
 - ▶ Lze se domáhat určení právní skutečnosti?
- ▶ Druhy
 - ▶ Pozitivní určovací žaloba
 - ▶ určení existence subjektivního práva
 - ▶ Negativní určovací žaloby
 - ▶ určení neexistence subjektivního práva
- ▶ Požadavek naléhavého právního zájmu
 - ▶ lze-li žalovat na plnění, zásadně odpadá právní zájem na určení
- ▶ Vyhovující rozsudek
 - ▶ má deklaratorní povahu
 - ▶ není exekučním titulem
 - ▶ bývá podkladem pro zápis do veřejných seznamů či rejstříků
- ▶ Vztah žaloby určovací a na plnění

Pravotvorné žaloby

- ▶ Směřují k založení, změně nebo zrušení hmotněprávního vztahu
- ▶ Vždy se opírají o výslovné ustanovení zákona
- ▶ Rozsudek má vždy konstitutivní povahu

Náležitosti žaloby

ČÁST IV.

Přehled

- Označení soudu
- Označení účastníků
- Označení zástupců
- Označení věci
- Vylíčení rozhodujících skutečností
- Označení důkazů
- Žalobní petit
- Datum
- Podpis

Označení soudu

- ▶ Soud, který považuje žalobce za věcně a místně příslušný

- ▶ Např.:

Okresní soud v Uherském Hradišti

Svatováclavská 568

686 69 Uherské Hradiště

- ▶ Dojde-li žaloba jinému než označenému soudu, nepostupuje se podle § 104a nebo § 105

Označení účastníků - FO

- Jméno a příjmení
 - není-li známo, kdo jsou zůstavitelovi dědicové, popř. zda vůbec jsou, připouští se žaloba proti „neznámým dědicům“ přesně označené zemřelé FO
 - výjimka – žaloba proti neznámému není jinak možná (!)
- Bydliště
 - místo, kde FO bydlí s úmyslem zdržovat se tam trvale
 - není-li známo bydliště, uvede se
 - jiná známá adresa
 - identifikace datové schránky
 - adresa trvalého pobytu
 - poslední známá adresa bydliště nebo trvalého pobytu

Označení FO – podnikatele

- ▶ Stejně jako u FO – nepodnikatele
 - ▶ jméno a příjmení, a nikoliv obchodní firma
 - ▶ bydliště, a nikoli sídlo (s ohledem na § 85 odst. 2 OSŘ je vhodné uvést i místo podnikání)
- ▶ IČ

Označení účastníka - PO

- ▶ Obchodní firma (název) a sídlo

- ▶ Např.:

*Divadelní společnost Lipany, s. r. o., se sídlem v
Lipanech, Novolipanská 15*

- ▶ V obchodních věcech se uvádí též IČ

Označení zástupců

- ▶ Jméno, příjmení, bydliště nebo sídlo
- ▶ Funkce
 - ▶ advokát, notář, patentový zástupce
- ▶ Např.:
 - ▶ ... *(identifikace žalobce), zastoupen JUDr. Karlem Radostou, advokátem se sídlem v Praze, U Bulhara 26*

Označení věci

- ▶ Stručné označení věci
 - ▶ pomocí výše nároku
 - ▶ prostřednictvím žalobního důvodu
- ▶ Např.:
 - ▶ *O zaplacení 10 000 Kč*
 - ▶ *O vyklizení nemovitosti*
 - ▶ *O určení vlastnického práva*
 - ▶ *O rozvod manželství*

Vylíčení rozhodujících skutečností I.

- ▶ Úplnost skutkových tvrzení – žalobce musí tvrdit konkrétně všechny skutečnosti odpovídající skutkovým znakům právní normy, z níž vyplývá uplatněný nárok

Vylíčení rozhodujících skutečností II.

- ▶ Určitost skutkových tvrzení (ST) – ST musí být natolik určitá, aby
 - ▶ soud mohl v rámci dokazování ověřit jejich pravdivost
 - ▶ protistrana věděla, k čemu se má konkrétně vyjádřit
- ▶ Paušální, nekonkrétní a příliš obecná ST jsou vadou žaloby

Důkazní návrhy

- ▶ Označení důkazů tak, aby je soud mohl obstarat

- ▶ Např.:

K důkazu: výslechem svědka Viléma Sabiny, bytem v Brně, Ráj 26

- ▶ Listinné důkazy musí být k žalobě přiloženy

Žalobní petit

- ▶ Návrh výroku rozsudku soudu
- ▶ U žalob na plnění je nutno vzít v úvahu vždy exekuční prostředky
- ▶ Petit spolu se skutkovými přednesy vymezuje předmět sporu
 - ▶ nelze jej překročit
 - ▶ soud jej musí vyčerpat

Druhy žalobních petitů

- ▶ Jednoduchý
 - ▶ jeden nárok vyplývající z jednoho skutkového stavu
- ▶ Složený
 - ▶ prostá kumulace – několik nároků plynoucích z téhož nebo z různých skutkových stavů
 - ▶ eventuální petit
 - ▶ primární a sekundární petit
 - ▶ sekundární pro případ, že by primárnímu nebylo možno vyhovět
 - ▶ alternativní petit
 - ▶ má-li žalovaný volbu plnění

Jednoduchý petit žaloby na plnění

- ▶ *Žalovaný je povinen zaplatit žalobci 1 000 000 Kč s 7,75% úrokem ročně za dobu od 1. 1. 2011 do zaplacení a náklady řízení do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce.*

Eventuální petit

- ▶ Žalovaný je povinen žalobci vydat motorovou sekačku Herkules MB 53 PRO, rok výroby 2010, výrobní číslo KT1802056, do tří dnů od právní moci rozsudku, **a pro případ, že by takové plnění nebylo možné**, je povinen žalobci zaplatit částku 30 000 Kč.

Alternativní petit

- ▶ Žalovaný je povinen vydat žalobci motorovou sekačku Herkules MB 53 PRO, rok výroby 2010, výrobní číslo KT1802056, **nebo podle své volby** zaplatit žalobci 200 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku. Žalovaný je dále povinen nahradit žalobci náklady řízení.

Alternativa facultas

- ▶ Žalovaný je povinen vydat motorovou sekačku Herkules MB 53 PRO, rok výroby 2010, výrobní číslo KT1802056, do 3 dnů od právní moci rozsudku, **příčemž této povinnosti se může zprostit tím, že žalobkyni zaplatí 6000 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku.**

Datum, podpis

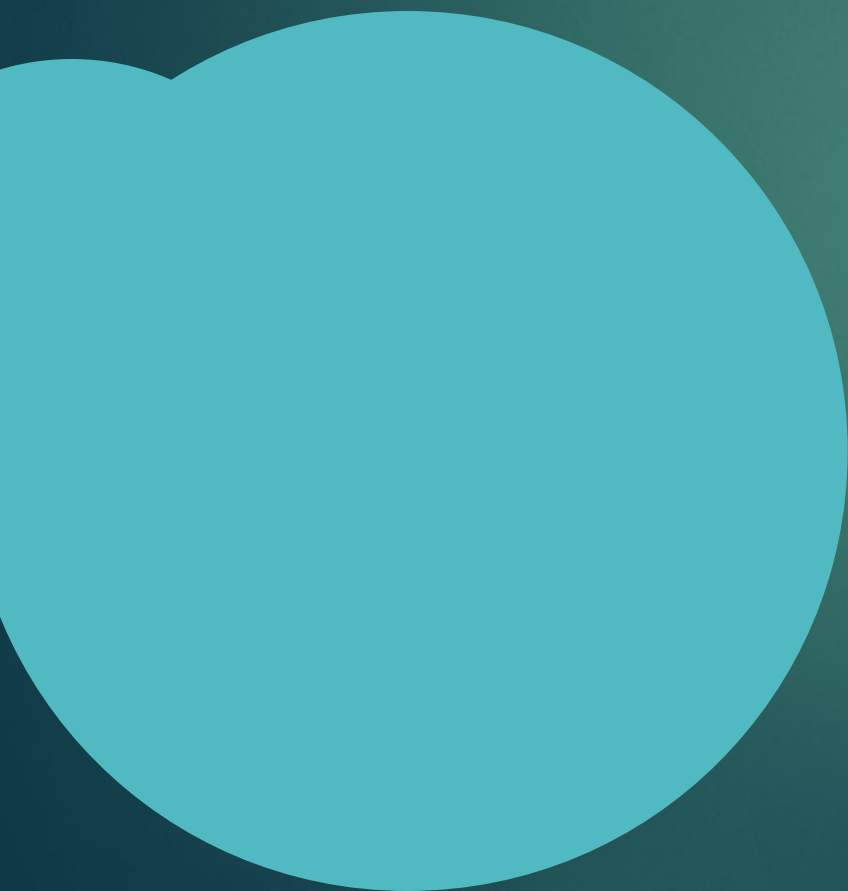
- ▶ Datum sepsání žaloby
- ▶ Podpis
 - ▶ žalobce
 - ▶ je-li žalobce zastoupen, podepisuje žalobu zástupce

Odstraňování vad žaloby

- ▶ Usnesení dle § 43 OSŘ
 - ▶ výzva k odstranění vad podání
 - ▶ stanovení lhůty
 - ▶ poučení, jak je třeba opravu nebo doplnění provést
 - ▶ poučení o následcích neodstranění vad
- ▶ Není-li vada odstraněna a (kumulativně) nelze-li proto v řízení pokračovat
 - ▶ žalobu (návrh na zahájení řízení) soud odmítne
 - ▶ k ostatním podáním nepřihlíží

Další vybrané dispoziční úkony

Změna žaloby - § 95 OSŘ

- ▶ Žalobce (navrhovatel) může za řízení se souhlasem soudu měnit návrh na zahájení řízení. Změněný návrh je třeba ostatním účastníkům doručit do vlastních rukou, pokud nebyli přítomni jednání, při němž ke změně došlo.
- ▶ Soud nepřipustí změnu návrhu, jestliže by výsledky dosavadního řízení nemohly být podkladem pro řízení o změněném návrhu. V takovém případě pokračuje soud v řízení o původním návrhu po právní moci usnesení.
- ▶ O změnu žaloby tak jde tam, kde jde o změnu předmětu řízení!

Zpětvzetí žaloby - § 96 OSŘ

- ▶ Lze vzít zpět zčásti nebo zcela
- ▶ V rozsahu zpětvzetí se zastavuje řízení
- ▶ Jestliže ostatní účastníci se zpětvzetím návrhu z vážných důvodů nesouhlasí, soud rozhodne, že zpětvzetí návrhu není účinné. Nebylo-li dosud o věci rozhodnuto, pokračuje soud po právní moci usnesení v řízení.
- ▶ Nelze po právní moci rozhodnutí – soud rozhodne, že neúčinné.

Vzájemná žaloba - § 97 OSŘ

- ▶ Žalovaný může za řízení uplatnit svá práva proti žalobci i vzájemným návrhem.
- ▶ Vzájemný návrh může soud vyloučit k samostatnému řízení, jestliže by tu nebyly podmínky pro spojení věcí.
- ▶ Pozor odlišit od námitky kompenzační - § 98 OSŘ
- ▶ Podstata: Vzájemným návrhem je i projev žalovaného, jímž proti žalobci uplatňuje svou pohledávku k započtení, avšak jen pokud navrhuje, aby bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce. Jinak soud posuzuje takový projev jen jako obranu proti návrhu.

Soudní smír dle § 99 OSŘ

- ▶ Připouští-li to povaha věci, mohou účastníci skončit řízení soudním smírem. Soud usiluje o smír mezi účastníky; při pokusu o smír předseda senátu zejména s účastníky probere věc, upozorní je na právní úpravu a na stanoviska Nejvyššího soudu a rozhodnutí uveřejněná ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek týkající se věci a podle okolností případu jim doporučí možnosti smírného vyřešení sporu. Je-li to s ohledem na povahu věci vhodné, upozorní předseda senátu účastníky rovněž na možnost využití mediace podle zákona o mediaci nebo sociálního poradenství podle zákona o sociálních službách.
- ▶ Soud rozhodne o tom, zda smír schvaluje; neschválí jej, je-li v rozporu s právními předpisy. V takovém případě soud po právní moci usnesení pokračuje v řízení.
- ▶ Schválený smír má účinky pravomocného rozsudku. Rozsudkem však může soud zrušit usnesení o schválení smíru, je-li smír podle hmotného práva neplatný. Návrh lze podat do tří let od právní moci usnesení o schválení smíru.

Děkuji za pozornost